

Lindsay Anderson under indspilningen af »If...«.

LINDSAY ANDERSON OM / IF / v. CHR. BRAAD THOMSEN

Lindsay Andersons nye og højt berømmede film »Hvis...« er optaget på den skole, hvor Anderson selv tilbragte sin ungdom, og onde tunger vil vide, at filmen med dens barske kritik af det engelske public school-system er Andersons »tak for sidst« til sin gamle skole.

– Men det er ikke rigtigt, hævder Lindsay Anderson. Filmen er ikke hævn-gerrig – faktisk er den en hyldelse til min skole, fordi de lod mig lave filmen der, også selv om de ikke havde læst hele manuskriptet. Jeg ville gerne i min skoletid have været lige så oprørsk som Mick i filmen, men alt for ofte lod jeg mig forføre af rektors liberale floskler og smukke taler.

– Det er indlysende, at De følelsesmæssigt er meget solidarisk med de tre drenge i filmen, men hvor langt rækker den intellektuelle solidaritet?

– Jeg indleder filmen med et Bibel-citat, der dedicerer den til »Forståelse«, og jeg har den allerstørste sympati med filmens unge hovedpersoner. Men der er altid mennesker, der tror at når man viser noget på film, så vil man også have, at sådan skal det være i virkeligheden, og at filmen altså skulle være en opfordring til vold. »Hvis...« handler imidlertid ikke om, hvordan det bør gå, men hvordan det vil gå, hvis vi ikke er opmærksomme på problemerne. Vold fremelskes altid af undertrykkelse, men gør ikke mig ansvarlig for den kendsgerning!

»Hvis...« er iøvrigt ikke en film om intellektuelle studentoprørere. I en bestemt scene ser vi ganske vist Mick skrive et lettere ungdommeligt essay om voldens mening, men det er ironisk ment fra min side, for det er oplagt, at Mick ikke gør oprør på grund af visse marxistiske principper eller principper i det hele taget. Han gør oprør, fordi hans menneskelige værdighed og uafhængighed krænkes på det groveste af autoriteterne. Kun gennem oprøret kan han forblive tro mod sig selv og overleve som individ – og at beskrive det enkelte menneskes følelser i en bestemt situation forekommer mig langt væsentligere end at forsøge en

filmatisering af Marcuses intellektuelle principper.

Kort sagt: Mick er hverken barn af Marcuse eller »Cahiers du Cinéma«, han er barn af John Ford, min yndlingsinstruktør. Han er på sin vis en gammeldags helt, der ville kunne passe ind i næsten enhver Ford-western. I modsætning til de franske studenter spilder han ikke tiden med intellektuel tågesnak. Jeg holder af mennesker, der ser klart og har deres ideers mod, og som uden mange ord fører deres ideer ud i livet – John Fords mennesker.

– De ville åbenbart blive meget fornærmet, hvis jeg kaldte »Hvis...« for en engelsk version af Godards »Kineserinden«?

– Jeg ville muligvis tage det som en kompliment, hvis De dermed vil understrege forskellene på de to film snarere end lighederne. Hele »Kineserinden« er – så vidt jeg da har forstået – baseret på en journalistisk leg med ideer, hvorimod »Hvis...« er fuldstændig anderledes. Den er ikke journalistisk, den leger ikke med ideer – den handler om erfaring og ikke om intellektuel masturbation.

– I deres formsprog er filmene selvfølgelig meget forskellige, men alligevel forekommer deres problematik mig at være nært beslægtede. Begge film beskriver nogle måske alt for unge mennesker og deres forhold til den åbne vold mod systemet, der undertrykker dem.

– Der er endnu et element i »Hvis...«, nemlig filmens humor og fantasi og jeg håber, det til slut betyder, at den kommentar, der bringes i »Hvis...« er langt bredere end kommentaren i »Kineserinden«. Den vold, man møder i slutningen af »Hvis...« er helt åbenlyst – håber jeg da – stemt i en anden toneart end den form for vold, man ser forsøgt i »Kineserinden«. Dette er, hvad mange mennesker synes at misforstå, når de frygter, at »Hvis...« skal provokere unge mennesker til at bruge vold. Den, der med nogen form for åbenhed ser filmens sidste billede, kan umuligt tro, dette er en hymne til voldsudøvelse, og gennemgående er de

unge de første til at forstå, at filmens slutning er en metafor og ikke en journalistisk behandling af studentervold. Hvordan kunne det være muligt? Stilistisk er slutningen en blanding af humor, fantasi, satire og realisme, men den er dog ikke på nogen måde dokumentarisk, f. eks. ser vi kun blod en gang i slutoptrinet, nemlig ved skolelederens død.

– Hvordan er Deres generelle holdning til studenteroprøret i Vesteuropa?

– Mange af de unge har sagt en masse vrøvl, men alligevel er jeg på deres side – i hvert fald emotionelt. Unge mennesker er i dag gennemgående mere intelligente end ældre, og frem for alt er det positivt, at man hos en så stor del af ungdommen møder en meget stærk vilje til at kæmpe for deres overbevisning i stedet for at gå på kompromis. Jeg håber, at »Hvis...« ligeledes er en opfordring til mennesker om at stå op og kæmpe for det, de tror på. Men jeg er ikke en af formand Maos støtter.

IF ... (HVIS ...)

NATIONALITET: England 1968. DISTRIBUTION: Paramount. PRODUKTION: Memorial Enterprises. PRODUCERE: Michael Medwin og Lindsay Anderson. PRODUKTIONSLEDER: Gavarik Losey. INSTRUKTØR: Lindsay Anderson. INSTRUKTØRASSISTENT: John Stoneman. MANUSKRIFT: David Sherman efter manuskriptet »Crusaders« af David Sherman og John Howlett. CHEFFOTOGRAF: Miroslav Ondricek. KAMERA: Chris Menges. FARVESYSTEM: Eastman Color. KLIP: David Gladwell. PRODUKTIONSTEGNER: Jocelyn Herbert. KOMPONIST/DIRIGENT: Marc Wilkinson. KOSTUMER: Shura Cohen. TONE: Christian Wangler. MEDVIRKENDE: Malcolm McDowell (MICK TRAVERS), David Wood (JOHNNY), Richard Warwick (WALLACE), Robert Swann (ROWNTREE), Christine Noonan (PIGEN), Hugh Thomas (DENSON), Rupert Webster (BOBBY PHILIPS), Peter Jeffrey (HEADMASTER), Anthony Nicholls (GENERAL DENSON), Arthur Lowe (MR. KEMP), Mona Washbourne (MATRON), Mary MacLeod (MRS. KEMP), Geoffrey Chater (CHAPLAIN), Ben Aris (JOHN THOMAS), Guy Ross (STEPHANS), Brian Pettifer (BILES), Sean Bury (JUTE), Michael Cadman (FORTINBRAS), Peter Sproule (BARNES), Robin Askwith (KEATING), Graham Crowden (HISTORY MASTER), Charles Lloyd Pack (CLASSICS MASTER), Richard Everett (PUSSY GRAVES), Philip Bagenal (PEANUTS), Nicholas Page (COX), Robert Yetzes (FISHER), David Griffin (WILLENS), Graham Sharman (VAN EYSSSEN), Richard Tomblason (BAIRD), Richard Davies (MACHIN), Michael Newport (BRUNNING), Charles Sturridge (MARKLAND), Martin Beaumont (HUNTER), John Garrie (MUSIC MASTER), Tommy Godfrey (SCHOOL PASTER), Ellis Dale (SALESMAN). DANSK UDLEJNING: Paramount. LÆNGDE: 111 min., 3065 m. CENSURFARVE: Gul. DANSK PREMIE: Alexandra 27. 8. 1969.